

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm peccatum mortale malitiam habeat aliquo modo infinitam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

venialium, quibus singulis vicibus minutam summam furatus est, uni mortali aequivaler; sed quia minuta successivè furando, tandem pervenit ad summam, quæ ad peccatum mortale sufficit, & eam retinendo peccat mortaliter, cum sub mortali teneatur eam restituere. Adde quod à principio & deinceps singulis vicibus, non venialiter, sed mortaliter peccaverit, etiam minuta tantum singulis vicibus furando, si à principio & deinceps furatus est ex affectu furandi etiam minuta tantum, quacumque occasione data; hic enim affectus mortaliter malus est.

R. 2. omne peccatum mortale ex genere suo, posse esse veniale intra eandem speciem; at nullum peccatum veniale ex genere suo posse esse mortale, nisi in alia specie. *Prob. 1. pars.* Nam omne peccatum mortale ex genere suo potest esse veniale, vel ex indeliberatione actus, ut patet in subito motu superbiæ, vel invidia, cui imperfectè tantum consentit voluntas; vel ex parvitate materiæ, ut patet in actu, quo quis minutam summam furatur diviti. *Prob. 2. pars.* Quia mendacium v. g. quod est veniale ex genere suo, non potest esse mortale, nisi in duobus casibus. 1. Si illi addatur circumstantia graviter mala, & speciem mutans, ut si quis mentiar propter homicidium perpetrandum. 2. Si mentiens ita ad mendacium afficiatur, ut ad mentiendum paratus sit ad legem aliquam graviter obligantem transgrediendam.

R. 3. eundem actum posse esse successivè veniale & mortale. *Prob. 1. de actu interiore.* Nam idem desiderium rei graviter illicitæ initio est solum peccatum veniale, si voluntas ei imperfectè tantum consentit initio; & postea est mortale peccatum, voluntate ei perfectè consentiente; & vicissim initio est mortale, si voluntas ei perfectè consentit initio, & postea fit veniale, si voluntas desinat ei perfectè consentire. *Prob. 2. de actu exteriori.* Quia manente eodem actu exteriori, potest actus interior, à quo exterior imperatur, è mortali fieri veniale, & è veniali fieri mortale peccatum, sive supponatur manere idem specie & numero, sive supponatur non manere: nam si malitia actus exterioris varietur per solam variationem obligationis, potest actus interior supponi manere idem specie & numero: at non potest, si malitia actus exterioris varietur per variationem motivi.

R. 4. eundem numero actum posse simul habere malitiam peccati mortalis, & peccati venialis. Nam v. g. si quis mentiar propter grave furtum faciendum: actus ejus duplicem habet malitiam, unam oppositam veritati, quæ levis est, & alteram oppositam justitiæ, quæ est gravis. Propriè tamen loquendo, idem numero actus non potest dici peccatum mortale & veniale, quia propriè loquendo, peccatum mortale non dicitur nisi per exclusionem malitiæ tantum venialis, sicut veniale non dicitur, nisi per exclusionem mortalis malitiæ.

Quæres. quomodo discerni possit peccatum mortale à veniali? R. cum peccatum veniale sit triplex, unum scilicet ex genere suo, alterum ex parvitate materiæ, & tertium ex indeliberatione actus; ad discernendum veniale à mortali tres regulas assignari posse. Prima ex obligatione præcepti, secunda ex quantitate materiæ, tertia ex perfecta vel imperfecta deliberatione petitur.

Prima regula. Obligatio præcepti, contra quod peccatur, potest cognosci duobus modis, nempe ex Scriptura, si in ea continetur; & ex ratione naturali, si non continetur in Scriptura. 1. Itaque si præceptum continetur in Scriptura, Scripturæ verba ponderanda sunt. Nam si dicat eos, qui tale præceptum violant morte dignos esse, aut regno cælesti excludendos, aut abominabiles esse, aut aliud quid simile, sufficeret significare, gravem esse præcepti obligationem, proindeque peccatum quod contra illud committitur, esse mortale ex genere suo. 2. Si præceptum neque in divina, neque in humana Scriptura continetur, tunc ad rationem naturalem recurendum est, & considerandum utrum materia præcepta per se multum vel parum proficit ad charitatem Dei & proximi servandam.

Simonnet Theol. Tom. 5.

Item utrum per transgressionem præcepti graviter lædatur virtus aliqua ex iis quæ homini maximè necessariae sunt. Quod si materia præcepta multum prodest ad servandam charitatem Dei & proximi, aut virtus aliqua homini maximè necessaria graviter læditur per transgressionem præcepti, signum est gravem esse præcepti obligationem, & consequenter peccatum, quod contra præceptum committitur, esse ex genere suo mortale. Secus verò, obligatio præcepti levis est, & ita peccatum est veniale ex genere suo.

Secunda regula. Si vel ex Scriptura, vel ex naturali ratione constet præceptum obligare graviter, tunc ulterius considerandum est, utrum per quamlibet materiæ quantitatem graviter lædatur virtus, quæ est finis præcepti, an non. Nam si ad gravem virtutis læsionem requiritur materiæ gravitas, levitas materiæ exulat à peccato mortali, quantumvis præceptum sit grave, & in re magni momenti; quia leviter à præcepto gravi deficere, perinde est ac leve præceptum transgredi; & ita peccatum, quod ex genere suo mortale est, veniale est ex parvitate materiæ. Quenam autem sit materia gravis, vel levis, prudenti judicio relinquatur judicandum ex natura virtutis, ex cujus affectu aliquid præcipitur, vel prohibetur.

Tertia regula. Si præceptum grave est, & materia gravis, tunc ulterius adhuc considerandum est, utrum consensus hominis fuerit plenus & perfectus, an non. Quod si consensus non fuit plenus & perfectus, tunc peccatum, quod mortale est ex genere suo, veniale est ex subreptione, seu ex indeliberatione actus. Tunc autem consensus censetur fuisse plenus & perfectus, quando consentiens advertit ad malitiam actus, aut poruit & debuit advertere. Quod ex circumstantiis, in quibus consensus, prudenti judicio aestimandum relinquatur.

ARTICULUS IV.

Utrum peccatum mortale malitiam habeat aliqua modo infinitam.

Nota. Non agitur hic de malitia purè morali, quam habet peccatum mortale, quæ naturam rationalem graviter dedecet; hanc enim malitiam omnino finitam esse, facile consentiunt omnes: sed de malitia theologica, quam habet quæ Deum graviter offendit, eumque aliquo modo contemnit. Pro quo distinguenda est duplex malitia infinita, una scilicet infinita simpliciter, altera verò infinita secundum quid tantum. Malitia simpliciter infinita, in ratione scilicet malitiæ, esset ea, quæ infinitos haberet gravitatis gradus, virtualiter inter se distinctos, ita ut illos per mentem successivè distinguenti & numeranti, impossibile esset omnes pertransire, & ad ultimum pertingere: infinitum enim simpliciter in aliqua ratione dicitur illud quod in ea ratione successivè pertransiri & exhaustiri non potest; vel, si vis, malitia simpliciter infinita esset ea, quæ careret termino extrinseco, & qua proinde non posset dari majus in ratione mali, sicque vel formaliter vel eminenter contineret omnem malitiam possibilem.

Malitia infinita secundum quid in ratione malitiæ, est ea, quæ indivisibiliter superat malitias alias inferioris ordinis plures & plures, ac graviiores & graviiores in infinitum; non quia plures & plures, ac graviiores & graviiores in infinitum habet gradus malitiæ, virtualiter divisibiles, sed quia est superioris ordinis, ad quem alias, quantumcumque multiplicentur, non possunt pertingere; vel, si vis, quia habet quandam, ut ita loquar, in ratione mali excellentiam, qua infinito intervallo excedit, non divisibiliter, sed indivisibiliter, malitias alias alterius ordinis, & quæ in se simpliciter tamen finita est, quia in suo ordine habet terminum extrinsecum, cum ab aliis ejusdem ordinis superari possit. Unde non dicitur, nisi secundum quid, & cum addito di-

Ad 2. mi.

minuente infinita. Infinitum enim simpliciter in perfectione vel quasi perfectione dicitur illud solum & omne, quod caret termino extrinseco: ita ut nihil sit assignabile, quod in eadem ratione ultra illud vel extendatur vel intendatur, ut patet v. gr. in quolibet Christi merito.

RESPONSIO.

Peccatum mortale, etiam quia gravis est offensae Dei, & quidam contemptus illius, non habet malitiam simpliciter infinitam.

Prob. Nam infinitum simpliciter in ratione mali debet habere gradus malitiae plures & plures in infinitum virtualiter divisibiles; sive, quod idem est, debet ita continere omnem malitiam possibilem, ut nihil dari possit majus in ratione mali. Quod enim habet gradus malitiae numero finitos, finitum est in ratione mali; & illud infinitum esse simpliciter in ratione mali repugnat, quod in ratione mali superari potest, quodque proinde in ratione mali terminum habet extrinsecum, extra quem non extenditur vel intenditur in ratione mali, ut per se manifestum est. Atqui nullum mortale peccatum est, etiam quia gravis est offensae Dei, & quidam contemptus illius, quod habeat plures & plures in infinitum gradus malitiae, sive quod ita contineat omnem malitiam possibilem, ut non possit dari aliud majus in ratione mali; cum homo peccare possit mortaliter cum perfectiori semper ac perfectiori cognitione Dei, cum perfectiori semper ac perfectiori cognitione malitiae peccati, proindeque cum pleniori semper ac pleniori deliberatione. Ergo, &c.

Confirm. Si peccatum mortale, ut est gravis offensae & contemptus Dei, haberet malitiam simpliciter infinitam, malitia theologica esset aequalis in omnibus mortalibus; nam si non esset aequalis in omnibus, esset major in uno, & minor in alio, proindeque finita esset in aliquo, in eo scilicet, in quo esset minor. Eo ipso enim, quod aliquid minus est, superatur ab alio, quod majus est; & eo ipso, quod superatur, terminum habet extrinsecum, extra quem non extenditur vel intenditur, & ita finitum est. Atqui falsum est, quod malitia theologica aequalis sit in omnibus mortalibus, ut patet v. g. in homicidio, adulterio, & simplici fornicatione: nam homicidium gravius quam adulterium, & adulterium gravius quam simplex fornicatio, offendit Deum. Ergo, &c.

Confirm. adhuc. Si peccatum mortale, ut est gravis offensae & contemptus Dei, habet malitiam simpliciter infinitam, malitia theologica in eodem mortali semper esset eadem, nec posset crescere: infinitum enim simpliciter majus esse non potest in ea ratione, in qua simpliciter infinitum est; quia quicquid majus esse potest, habet terminum extrinsecum, ultra quem extendi vel intendi potest, & ita finitum est. Atqui in eodem mortali malitia theologica crescere potest, crescente scilicet cognitione Dei & malitiae. Ergo, &c.

Obj. 1. Per peccatum mortale graviter offenditur & contemnitur persona infinite digna. Ergo ratio offensae & contemptus in peccato mortali habet malitiam simpliciter infinitam. *Neg. conseq. Probabis.* Malitia offensae crescit eadem proportionem, qua crescit dignitas personae graviter offensae. Ergo si persona graviter offensae sit infinite digna, malitia offensae est infinita. *R. dist. ant.* Malitia offensae crescit eadem proportionem, qua, &c. si persona, quae graviter offenditur, cognoscitur cognitione perfecta, & sibi adequata, C. ant. Si cognoscitur cognitione tantum imperfecta, & sibi inadeguata, & eo imperfectiore, ac sibi inadeguatiore, quod magis crescit ejus dignitas, N. ant. Deus autem cum ab homine graviter offenditur, non offenditur cum cognitione perfecta, & sibi adequata, sed cum cognitione imperfecta, & sibi inadeguata, imò cum cognitione eo imperfectiore, & sibi inadeguatiore, quod major est dignitas ejus. Unde cum dignitas ejus sit infinita simpliciter, ab homine mortaliter peccante non offenditur, nisi

cum cognitione infinite distante à modo illum perfecte & adequatè cognoscendi.

Homine igitur Deum quantumlibet graviter offendente, malitia offensae nec crescit, nec crescere potest eadem proportionem, qua crescit dignitas Dei; imò nec crescit, aut crescere potest cum certa proportionem, sed solum incremento proportionaliter decresciente. Unde sit quidem, ut propter infinitam simpliciter dignitatem Dei graviter offensus, malitia peccati mortalis sit superioris cujusdam ordinis, ad quem perungere non possunt malitiae offensarum contra creaturas, aut peccatorum venialium, etiam in infinitum crescentes: at non est, nec esse potest infinita simpliciter, quia non habet, nec habere potest gradus in infinitum plures & plures in ratione mali, virtualiter divisibiles, sic ut sive formaliter sive eminenter contineat omnem quasi perfectionem in ratione mali possibilem, & termino extrinseco careat. Ad hoc enim necessarium esset, ut cresceret cum eadem proportionem, qua crescit dignitas Dei graviter offensus, proindeque ut tanta esset in ratione mali, quanta est excellentia divina in ratione boni.

Dices. Dignitas Dei graviter offensus, suo modo infuit secundum totam suam excellentiam in gravitatem offensae. Ergo infinita simpliciter gravitatem offensae. *R. neg. ant.* Ad hoc enim ut secundum totam suam excellentiam suo modo influeret in gravitatem offensae, necessarium esset, ut cognosceretur cognitione perfecta & sibi adequata. At ab homine mortaliter peccante cognoscitur cognitione tantum imperfecta, & sibi inadeguata, imò infinite distante ab ejus adaequatione, & qua proinde, ut ita loquar, modificatur & temperatur ejus activitas objectiva, quae sic modificata & temperata, non valet, nec valere potest, nisi ad constituendam gravitatem offensae in superiori quodam ordine, ad quem perungere non possunt graves offensae creaturarum, & leves offensae Dei, etiam si crescant in infinitum.

Dices. Malitia peccati mortalis habet mensuram simpliciter infinitam, nempe dignitatem Dei graviter offensus. Ergo est simpliciter infinita. *R. neg. ant.* Nam Dei graviter offensus dignitas, cognita imperfectè tantum & inadeguatè, & eo imperfectius, ac inadeguatiùs, quò excellentior est, est quidem mensura superioris cujusdam ordinis; at non est mensura infinita, sed finita simpliciter in eo ordine. Unde peccato mortali nec tribuit, nec tribuere potest, nisi malitiam simpliciter finitam in eo superiori ordine, in quo illud constituit.

Obj. 2. Quilibet gravis offensae Dei superat infinitis gradibus quamlibet gravem offensam creaturae; nam inter gravem quamlibet offensam creaturae, & quamlibet gravem offensam Dei, possibiles sunt offensae creaturarum graviore & graviore in infinitum, quarum nulla perungere potest ad malitiam gravis offensae Dei. Ergo quilibet gravis offensae Dei est infinita simpliciter in ratione mali. *R. neg. ant.* Nam quilibet gravis offensae Dei quamlibet gravem offensam creaturae superat quidem infinito intervallo, ut patet ex probatione; at non superat infinitis gradibus, etiam virtualiter tantum distinctis, nec infinito intervallo superat illam divisibiliter, seu per gradus virtualiter divisibiles, sed indivisibiliter, per quandam scilicet quasi excellentiam, quam habet in ratione mali. Sicut Angelus v. g. muscam superat infinito intervallo, non infinitis gradibus, nec superat divisibiliter, seu per gradus perfectionis plures & plures in infinitum, virtualiter divisibiles, sed indivisibiliter per quandam perfectionis excellentiam, in se quidem simpliciter finitam, sed simul superioris cujusdam ordinis, ad quem non valent perungere creaturae aliae possibiles, & musca perfectiores ac perfectiores in infinitum.

Obj. 3. Quilibet actus Christi meritorius, quamvis in se finitus, accipiebat valorem simpliciter infinitum à persona Christi, quia est persona infinita simpliciter excellentiae. Ergo pariter peccatum mortale, quamvis in se finitum, accipit malitiam simpliciter infinitam à persona quae graviter offenditur; cum sit persona infinita simpliciter excellentiae. *R. in hoc argumen-*

to malè comparari vim meritoriam actionum Christi cum malitia peccati mortalis: ad summum enim comparari potest bonitas actionum Christi cum malitia peccati: quæ comparatio nobis non nocet, sed magis illustrat doctrinam nostram. Nam sicut actiones Christi, quamvis sint actiones personæ infinitæ simpliciter excellentiæ, habent tamen bonitatem finitam; ita peccatum mortale, licet sit gravis offensa personæ infinitæ simpliciter excellentiæ, habet tamen malitiam simpliciter finitam.

Obj. 4. Peccatum mortale repugnat perfectionibus divinis numero infinitis. Item homo, quantum in se est, destruit Deum, constituendo finem suum ultimum in creatura. Item peccatum mortale est omnibus aliis malis possibilibus detestabilius, & obligatio illius vitandi est infinita. Item quod majora ab aliquo beneficia accepta sunt, vel sperantur, eo gravior est ejus offensa: Sed beneficia, quæ à Deo accepta sunt, vel sperantur, sunt infinita. Item peccatum mortale infert Deo damnum infinitum: nam aufert honorem ejus, qui est infinitus. Item si peccatum mortale non habet malitiam simpliciter infinitam, finire tantum excedit peccatum veniale, & ita non potest mereri poenam æternam.

R. ad 1. peccatum mortale, si repugnat omnibus perfectionibus divinis, repugnare cognitis imperfectè tantum & inadæquatè, atque eò imperfectius & inadæquatiùs, quod plures sunt & majores; ac proinde peccatum mortale ex eo, quod repugnet omnibus perfectionibus divinis, habere non posse malitiam simpliciter infinitam.

R. ad 2. hominem sive formaliter sive interpretativè constituendo finem suum ultimum in creatura, non destruere Deum, quantum in se est, sed solum illum contemnere, & quidem finire.

R. ad 3. ad hoc ut peccatum mortale sit detestabilius omnibus aliis malis possibilibus, satis esse, quod sit in superiori quodam ordine ad illa, ac proinde quod sit infinitum secundum quid & virtualiter. Homo autem habet obligationem vitandi peccatum mortale infinitam tantum secundum quid & virtualiter, seu obligationem superioris cujusdam ordinis, omnem aliam obligationem possibilem, non divisibiliter, sed indivisibiliter excedentem. Unde nulla alia obligatio possibilis potest illam adæquare, nedum illi prevalere.

R. ad 4. beneficia omnia, quæ homo accipit, vel sperat à Deo, esse simpliciter finita, & aliqua secundum quid & virtualiter infinita.

R. ad 5. damnum, propriè loquendo, non posse Deo inferri, quia Deus propriè loquendo damnum pari non potest; & honorem extrinsecum, qui Deo tollitur per peccatum, esse finitum simpliciter.

R. ad 6. peccatum mortale quamvis non habeat malitiam simpliciter infinitam, infinito tamen intervallo, non quidem divisibiliter, sed indivisibiliter superare peccatum veniale, cujus malitia, etiam in infinitum crescat, non potest perungere ad malitiam peccati mortalis. Mirum igitur non est, quod peccatum veniale nec poenam æternam, nec privationem gratiæ mereri possit, sicut utramque meretur peccatum mortale, cujus malitia quantumvis in se finita, infinitè tamen semper excedit malitiam peccati venialis, quantumcumque supponatur crescere.

Obj. 3. Quælibet gravis offensa Dei est infinitè vituperabilis & punibilis. Ergo quælibet gravis offensa Dei habet malitiam simpliciter infinitam. *R. dist. ant.* Quælibet gravis offensa Dei est vituperabilis & punibilis infinitè secundum quid & virtualiter. *C. ant.* Infinitè simpliciter. *N. ant.* & conseq. Itaque quælibet gravis offensa Dei habet vituperabilitatem & punibilitatem infinitam secundum quid virtualiter, quatenus vituperabilitas & punibilitas ejus est in superiori quodam ordine, ad quem pertingere non possunt vituperabilitas & punibilitas gravium offensarum contra creaturas, aut etiam venialium offensarum contra Deum, etiam in infinitum crescant. Ratio est, quia imputabilitas cujuslibet gravis offensa Dei ad

Simonnet Theol. Tom. I.

vituperium & poenam, est in eodem ordine, in quo est malitia gravis offensa Dei; proindeque sicut quælibet gravis offensa Dei est in superiori ordine, ad quem pertingere non possunt graves offensa contra creaturas, aut etiam veniales offensa contra Deum, etiam in infinitum crescant; ita imputabilitas ad vituperium & poenam cujuslibet gravis offensa Dei est in superiori ordine, ad quem pertingere non potest imputabilitas ad vituperium & poenam gravium offensarum contra creaturas, aut etiam venialium contra Deum, etiam in infinitum crescat in infinitum.

Item sicut quælibet gravis offensa Dei, non quidem divisibiliter, sed indivisibiliter superat malitiam gravium offensarum contra creaturas, aut etiam venialium contra Deum, plurius & plurius, & majorum ac majorum in infinitum; ita imputabilitas ad vituperium & poenam cujuslibet gravis offensa Dei, non quidem divisibiliter, sed indivisibiliter superat imputabilitatem ad vituperium & poenam gravium offensarum contra creaturas, aut etiam venialium contra Deum, plurius ac plurius, & majorum ac majorum in infinitum. Est igitur infinita secundum quid & virtualiter, quatenus est in eodem illo ordine, in quo est Dei offensa gravis, cujus est imputabilitas.

Sicut autem quælibet gravis offensa Dei in ratione offensa & contemptus Dei finita est simpliciter, quia nulla est, quæ in hac ratione non habeat terminum extrinsecum, cum nulla sit assignabilis, quæ in hac ratione non possit ab alia superari; ita quælibet in ratione imputabilis ad vituperium & poenam simpliciter finita est, quia nulla est, quæ in ratione imputabilis non habeat terminum extrinsecum; cum nulla sit assignabilis, quæ in ratione imputabilis ab alia superari non possit.

Et verò in quælibet gravi offensa Dei imputabilitas ad vituperium & poenam commensuratur rationi offensa. Nam offensa ad vituperium & poenam imputabilis est, quia est offensa, & in tali ordine imputabilis est, quia est offensa talis ordinis. Ergo sicut in superiori illo ordine, in quo est gravis offensa Dei, gravitas offensa potest esse major vel minor, & nulla tanta esse potest, ut non possit ipsa aut alia esse major; ita in eodem illo ordine imputabilitas ad vituperium & poenam potest esse major vel minor, & nulla tanta esse potest, ut ipsa vel alia major esse non possit. Nulla igitur esse potest gravis offensa Dei, quæ non habeat finitam simpliciter imputabilitatem ad vituperium & poenam, seu, quod idem est, quæ non habeat finitam simpliciter vituperabilitatem & punibilitatem; & ita nulla esse potest gravis offensa Dei, quæ vituperationem & poenam simpliciter finitam mereatur.

Dices. Ex natura rei quælibet gravis offensa meretur poenam commensuratum dignitati personæ graviter offensa; ita ut dignitas personæ graviter offensa sit mensura poenæ debitæ actui, quo graviter offensa est. Ergo cum dignitas Dei sit infinita simpliciter excellentiæ, quælibet gravis offensa Dei meretur poenam simpliciter infinitam. *R. dist. ant.* Ex natura rei quælibet gravis offensa meretur, &c. si dignitas personæ graviter offensa perfectè & adæquatè cognoscitur. *C. ant.* tunc enim dignitas personæ graviter offensa se totam objectivè refundit in malitiam offensa, & consequenter in ejus imputabilitatem ad vituperium & poenam, proindeque secundum totam suam excellentiam utriusque mensura est. Si dignitas personæ graviter offensa imperfectè tantum & inadæquatè, & eò imperfectius ac inadæquatiùs, quod major est ejus excellentiæ, *N. ant.* tunc enim dignitas personæ graviter offensa non se refundit objectivè secundum totam suam excellentiam in imputabilitatem actus, quo graviter offenditur, sicut nec in malitiam offensa & contemptus, quia in utramque non se refundit, nisi pro modo cognitionis, qua imperfectè tantum & inadæquatè cognoscitur; & ita non est utriusque mensura secundum suam excellentiam, nisi ut modificatam & temperatam

De 3 ratam

ratam per modum illum cognoscendi imperfectum & inadæquatum.

Itaque nego conseq. Nam dignitas Dei graviter offensi per peccatum mortale, non cognoscitur nisi imperfecte & inadæquate ab homine mortaliter peccante; unde non infinite sed finite tantum se obiectivè refundit in imputabilitatem, sicut & in malitiam offensæ; & ita peccatum mortale mereri non potest pœnam adæquamam ejus excellentiæ, nec proinde simpliciter infinitam.

Nota. Dignitas Dei graviter offensi, perfecte & adæquate cognita secundum totam suam excellentiam, se obiectivè refunderet in malitiam gravis offensæ, & imputabilitatem illius, & ita esset utraque simpliciter infinita, quia utraque haberet mensuram sui simpliciter infinitam. At dignitas Dei graviter offensi, cognita tantum imperfecte & inadæquate, atque eò imperfectius & inadæquatus, quò excellentior est, in malitiam gravis offensæ & ejus imputabilitatem non se refundit obiectivè, nisi pro modo illo, quo cognoscitur, & quo quasi modificatur & temperatur. Unde licet propter infinitam simpliciter excellentiam suam sit mensura superioris ordinis, est tamen simpliciter finita in illo ordine, & ita malitiæ offensæ & ejus imputabilitati non potest obiectivè tribuere, nisi ut sint secundum quid & virtualiter infinita, utramque in superiori quodam ordine constituendo, in quo utraque simpliciter finita sit; proindeque non potest obiectivè tribuere peccato mortali, nisi vim merendi pœnam superioris ordinis, hoc est, pœnam excedentem pœnas gravium offensarum contra creaturas, aut levium contra Deum, etiam in infinitum crescentes; excedentem, inquam, non per plures & plures in infinitum gradus acerbioris, sed per quandam sui in ratione pœnæ excellentiam, in suo ordine simpliciter finitam, & per ejusdem ordinis majores superabilem.

Dices. Quilibet gravis offensa Dei meretur pœnam magnam relatè ad dignitatem Dei. At sola pœna simpliciter infinita magna est relatè ad dignitatem Dei. Ergo, &c. *R. dist. maj.* Quilibet gravis offensa Dei meretur pœnam magnam relatè ad dignitatem Dei simpliciter & absolute sumptam, N. maj. Sumptam secundum quid, & cum addito diminuen- te, hoc est, relatè ad dignitatem Dei, ut cognitam cognitione imperfecta & inadæquata, imò & infinite distante ab ejus excellentia, C. maj. At pœna simpliciter finita potest esse magna etiam relatè ad dignitatem Dei sic sumptam, modò sit superioris cujusdam ordinis, qualis est pœna damni & sensus, æternum duratura. Unde neg. conseq.

Dices. Quilibet actiones Christi meritorie accipiebant à dignitate Verbi infinitam simpliciter æstimabilitatem, & vim meritoriam. Ergo quilibet gravis offensa Dei accipit à dignitate Dei graviter offensi vim demeritoriam infinitam simpliciter, seu, quod idem est, vim meritoriam pœnæ simpliciter infinite. *R. neg. conseq.* Ratio disparitatis est, quia dignitas infinita Verbi se totam refundebat moraliter in actiones humanitatis ejus: unde eas infinite simpliciter dignificabat. Non enim moraliter se refundebat in illas medio aliquo, à quo modificaretur & temperaretur moralis ejus activitas, sed media sola unione hypostatice, qua fiebat ut humanitas Christi esset natura Verbi, & consequenter ut actiones humanitatis Christi essent actiones Verbi. Non poterant autem actiones humanitatis Christi esse actiones Verbi, quin hoc ipso in æstimatione morali haberent infinitam simpliciter æstimabilitatem, & vim meritoriam. At dignitas Dei graviter offensi non se refundit in actum, quo graviter offenditur, nisi per modum obiecti cogniti imperfecte & inadæquate, imò eò imperfectius & inadæquatus, quò major est: unde non se refundit secundum totam suam excellentiam, vel, si vis, non se refundit secundum suam excellentiam, nisi ut modificatam & temperatam per modum, quo imperfecte & inadæquate cognoscitur; & ita non refundit se infinite, nisi se-

cundum quid & virtualiter. Et verò eo tantum casu se secundum totam suam excellentiam, ac proinde infinite simpliciter refunderet in gravem Dei offensam, quo perfecte & adæquate cognosceretur. Unde sola gravis offensa Dei, perfecte & adæquate cogniti, posset habere & haberet malitiam simpliciter infinitam, & consequenter infinitam simpliciter vituperabilitatem & punibilitatem.

Dices. Quilibet gravis offensa Dei meretur pœnam magnam relatè ad vilitatem respectivam hominis mortaliter peccantis. Ergo meretur pœnam simpliciter infinitam; cum vilitas hominis respectiva sit simpliciter infinita, quia tanta est, quanta dignitas Dei, cui opponitur, & quæ ipsius mensura est. Ergo quilibet gravis offensa Dei accipit vim demerendi simpliciter infinitam saltem à vilitate respectiva hominis: sicut quilibet actiones Christi meritorie accipiebant vim simpliciter infinitam merendi à dignitate Verbi, quia merebantur premium magnum relatè ad dignitatem Verbi, quæ simpliciter infinita est.

R. neg. conseq. Ratio negandi est, quia hoc ipso quòd vilitas illa hominis non absoluta est, sed respectiva, magnitudinis pœnæ, quæ gravi offensæ Dei debetur, mensuram, non seorsim à dignitate Dei graviter offensi, sed simpliciter indivisibiliter cum illa constituit, & quidem ut imperfectè tantum & inadæquate cognita; proindeque quamlibet gravem offensam Dei mereri pœnam magnam relatè ad vilitatem respectivam hominis, in se nihil aliud est, quam eam mereri pœnam magnam relatè ad dignitatem Dei non simpliciter & absolute sumptam, sed ut modificatam & temperatam per modum illum, quo imperfecte & inadæquate cognoscitur.

Declaratur amplius. Quia vilitas illa respectiva, simpliciter infinita, quæ homini attribuitur, vel chymera est, vel aliquid positivum in homine moraliter tantum, seu denominatio physice extrinseca homini, ac proinde ei moraliter tantum intrinseca, resultans ex infinita simpliciter dignitate, qua Deus eminet homini: ita ut homo in æstimatione morali eatenus sit infinite simpliciter vilis respectivè ad Deum, quatenus Deus infinite simpliciter excellit homini.

Et verò vilitatem illam respectivam, simpliciter infinitam, si habet homo, vel habet à gradu entis, quem obtinet, vel à carentia illuminationis in omni genere perfectionis, vel denique ab infinita simpliciter excellentia Dei. Non primum. Nam ab illo gradu non vilitatem, sed dignitatem accipit, quia ipse pluribus & pluribus in infinitum entibus indivisibiliter eminet. Non secundum: quia ab illa carentia habet tantum negationem dignitatis simpliciter infinite. Superest igitur ut illam habeat moraliter ab infinita simpliciter excellentia illa, qua Deus pluribus & pluribus, ac perfectioribus in infinitum entibus divisibiliter, seu per plures & plures in infinitum gradus virtualiter divisibiles eminet, & quacum cujuslibet creaturæ excellentia comparata, in æstimatione morali infinite simpliciter vilis est. Hominem igitur esse infinite simpliciter vilem respectivè ad Deum, in re nihil aliud est, quam Deum infinite simpliciter excellere homini; proindeque quamlibet gravem Dei offensam mereri pœnam magnam relatè ad vilitatem respectivam hominis, in re nihil aliud est, quam eam mereri pœnam magnam relatè ad excellentiam seu dignitatem Dei.

Nulla igitur est paritas sumpta ex actionibus Christi, & persona Verbi illas dignificante. Nam dignitas Verbi est aliquid reale intrinsecum Verbo, per se infinite simpliciter dignificativum actionum naturæ, cujus Verbum suppositum est. Nec obesse potest, quòd actiones illæ sint totidem obsequia, exhibita à Christo Patri æterno, cujus dignitas pariter infinita est simpliciter. Dignitas enim personæ remunerantis non minuit æstimabilitatem & valorem obsequiorum exhibitorum præsertim à persona æqualis excellentiæ: nam tunc potius valet ad augendum utrumque; quia tunc persona remunerans in remun-

